

2021-09-09
A2021/01713**Arbetsmarknadsdepartementet**Myndigheten för stöd till trossamfund
Box 140 38
167 14 Bromma

Uppdrag till Myndigheten för stöd till trossamfund att öka kunskapen om säkerhet för moskéer och muslimska församlingar

Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) får i uppdrag att fortsatt öka kunskapen om säkerhet för moskéer och muslimska församlingar och om utsattheten för islamofobi och hatbrott på lokal, regional och nationell nivå i relation till dessa verksamheter. Arbetet ska genomföras med utgångspunkt i det arbete som myndigheten genomfört enligt tidigare uppdrag på området (A2019/01200/MRB).

I uppdraget ingår bl.a. att:

- utifrån respektive länsstyrelses behov bidra med kunskap och stöd på området till länsstyrelsernas befintliga arbete,
- utbilda lokala styrelseledamöter och verksamhetsansvariga i trossamfunden i säkerhetsfrågor så att kunskapen kan spridas vidare i församlingarna.

SST ska verka för att alla muslimska inriktningar ska kunna ta del av insatsen och för att både kvinnor och män i församlingarna involveras i arbetet. Arbetet ska genomföras på ett sådant sätt att relationerna mellan muslimska församlingar, muslimska organisationer, kommuner, länsstyrelser och andra berörda myndigheter stärks.

I genomförandet av uppdraget ska SST samverka med Polismyndigheten, samtliga länsstyrelser och andra berörda myndigheter.

SST får för uppdragets genomförande använda högst 300 000 kronor 2021. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering, anslag 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m., anslagsposten 10. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet senast den 2 november 2021. Medel som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast i samband med slutredovisning.

En delredovisning av uppdraget ska lämnas till regeringen (Arbetsmarknadsdepartementet och Kulturdepartementet) med kopia till Forum för levande historia senast den 1 mars 2022. En slutredovisning av uppdraget ska lämnas senast den 1 december 2022. I slutredovisningen ska ingå en beskrivning av vilka åtgärder som vidtagits och förslag på framtida insatser. En ekonomisk redovisning av använda medel ska lämnas till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) senast samma datum. Redovisningen ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Den totala kostnaden för att genomföra uppdraget beräknas till 1 300 000 kronor.

Skälen för regeringens beslut

Regeringens arbete mot rasism utgår från den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott. Enligt planen ska olika former av rasism, däribland islamofobi, uppmärksammas särskilt.

Den 1 mars 2021 slutredovisade SST sitt uppdrag att höja kunskapen om säkerhet för moskéer och muslimska församlingar (A2019/01200/MRB). Myndigheten har inom ramen för uppdraget bl.a. arbetat fram en modell för framtagande av riskanalyser och säkerhetshöjande åtgärder som testats av församlingar i flera kommuner. SST har även utvecklat olika former av utbildningsmaterial och anordnat utbildningar på lokal och regional nivå. Myndigheten konstaterar bl.a. att det finns behov av att fler aktörer i församlingarna, däribland kvinnor, engagerar sig i frågor som rör säkerhet och trygghet.

Länsstyrelserna ska enligt sin instruktion bevaka att risk- och beredskapshänsyn tas i samhällsplaneringen vilket bland annat innebär att de sammanställer regionala risk- och sårbarhetsanalyser och främjar samverkan på området. Av SST:s redovisning framgår att ökad kunskap hos

länsstyrelserna om utsattheten bland muslimska trossamfund, aktuella säkerhetsfrågor och om befintliga kontakter mellan kommuner, myndigheter och muslimska organisationer kan bidra till att sprida sådan kunskap vidare.

Av SST:s redovisning framgår även att andelen församlingar som någon gång utsatts för ett fysiskt angrepp har ökat från cirka 30 procent år 2000 till strax under 60 procent år 2018. Även hoten har ökat under perioden och många församlingar uppger att deras medlemmar har hotats med våld, utsatts för negativa kommentarer, förföljts eller fotograferats på väg till eller från moskén.

Brottsförebyggande rådets (Brå) fördjupade studie om islamofobiska hatbrott (2021) bekräftar bilden från tidigare forskning av att särskilt större och synliga moskéer utsätts för hot och angrepp. I Brås intervjuer med företrädare för muslimska församlingar framkommer även att många av dessa händelser inte polisanmäls, dels då det upplevs som en orimlig resursåtgång på grund av mängden händelser, dels av rädsla för att det ska generera ytterligare utsatthet eller negativ uppmärksamhet om det uppmärksammas. Detta bekräftas också av anmälningarna om hot och ofredanden, genom att en mycket liten andel av dessa rör händelser som skett på religiösa platser.

Brås fördjupade studie om antisemitiska hatbrott (2019) beskriver hur även judar och judiska församlingar i stor utsträckning utsätts för hot, hets mot folkgrupp och våld. Mot bakgrund av den utsatthet som finns har judiska församlingar byggt upp en kunskap om säkerhetsfrågor och också kunnat bidra i kunskapsöverföringen till muslimska församlingar inom ramen för SST:s tidigare uppdrag på området. Från och med 2018 har regeringen höjt anslagen till säkerhetshöjande åtgärder för civila samhället för att tillgodose behov som bl.a. judiska församlingar har vad gäller säkerhetsåtgärder.

Sverige ska vara ett land fritt från islamofobi, andra former av rasism och hatbrott. Regeringen ser att det finns behov av att fortsätta öka kunskapen om säkerhet för moskéer och muslimska församlingar och om utsattheten för islamofobi och hatbrott i relation till dessa verksamheter. SST:s arbete på området har hittills resulterat i metoder och material som kan användas i det fortsatta arbetet med säkerhet för moskéer och muslimska församlingar. Ett fortsatt arbete på området kan även komma andra utsatta grupper till gagn, t.ex. kristna församlingar.

I syfte att ytterligare sprida kunskapen om utsatthet i muslimska trossamfund och aktuella säkerhetsfrågor bör arbetet utvecklas vidare genom specifika utbildningsinsatser riktade till nyckelpersoner inom de muslimska trossamfunderna och till länsstyrelserna som kan bidra med en bättre regional överblick över dessa frågor.

På regeringens vägnar

Märta Stenevi

Maria Engvall

Kopia till

Finansdepartementet/OFA SFÖ

Justitiedepartementet/PO

Kulturdepartementet/CSM

Kulturdepartementet/MD

Forum för levande historia

Kammarkollegiet

Länsstyrelserna

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Polismyndigheten